

L'enigma de l'aranya

Entre les novel·les publicades enguany a Ponent que mereixen la pena de ser ressenyades hi ha *L'enigma de l'aranya* d'Abel Montagut, publicada per Pagès editors a la col·lecció Lo Marraco. El gros volum d'Abel Montagut revela un colossal esforç literari que, probablement, hauria guanyat molt si hagués escurçat un centenar llarg de planes. És una novel·la d'una llargada innecessària: perquè per voler construir una trama misteriosa i convincent, acaba fent-la massa espessa, com una tela d'aranya que acaba enutjant el lector més que no pas encuriosint-lo.

La novel·la té alguna cosa de lul·liana: sembla un pretext per a empapussar el lector d'un altre saber, filològic, en aquest cas, que l'autor creu important. Perquè el fil policíac és construït sobre uns textos de la literatura universal. Així hi ha una notable informació sobre les literatures més exòtiques –en especial les orientals, o l'africana–, amb una selecció acurada de textos, a vegades prou bonics (com a exemple, pàgs. 219 i 220).

Els esquers emprats per Abel Montagut per pescar l'atenció del lector indiquen la traça del professor consumat i expert però situen el novel·lista en un segon terme. Vull dir que sap captar l'atenció amb una dosi d'esoterisme i nova tecnologia –hi surten tot d'emails i internet– tot amanit amb la forma clàssica de la novel·la negra, però no acaba de resoldre prou bé la forma de la novel·la, el gust de narrar. Peca d'excés. Un pèl de sobrietat li hauria fet un gran bé. I peca d'una cert temor a dir les coses obertament.

Allà on la novel·la fluïxeja més és en el ritme, en els mòbils i en el desenllaç.

La trama inicial, però, és impecable. Un fill rep, per correu electrònic, un anònim misteriós que amenaça el seu pare, que representa que és l'autor del llibre. A partir d'aquí comença la indagació detectivesca del noi en un ambient d'un institut de les Garrigues.

No és una novel·la reeixida del tot, però el novel·lista demostra maneres literàries, sobretot en el to dels diàlegs, en l'ambició general de la història, en el llenguatge realista dels adolescents.

Possiblement, el novel·lista s'ha trobat amb la dèria d'escriure una novel·la que busqués el públic adolescent perquè s'afanyés a llegir literatura. Com he dit, el propòsit primer del llibre és pedagògic en un sentit etimològic: condueix el lector pels camins de la literatura universal. És a dir, l'autor ha creat un artefacte literari que ell creia llaminer (només hi falta més explicitació en l'amor i en el sentiment típicament tempestuós de l'adolescent) però, és clar, succeeix que adreçar-se a un lector adolescent presenta moltes limitacions per a un autor: hom no pot ser ni massa fi ni massa profund. L'adolescent es conforma amb sabors i tècniques elementals. L'adolescent no és un ésser adobat per l'experiència i pel saber que els anys atorguen. Per això em sembla que molts escriptors que busquen només el públic adolescent acaben sent molt primis i molt elementals, com el mateix públic que cerquen. Serà que aquests novel·listes entenen que no hi ha cap altre públic lector en català? Si fos cert, seria prou inquietant.

ANDREU LONCÀ

Andreu Loncà

La Mañana, 20-8-00